

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőzép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

„Ócska frázisok.”

A „Kolozsvár” tegnap már megváltoztatta a véleményét és a közigazgatási reformjavaslat tárgyában tervezett népgyűlésekről, most nem azt mondja, hogy — „lári-fári” — hanem azt, hogy „ócska frázisok.”

Hát persze az kormánypárti érdekek szemüvegén tekintve ócska frázisnak látszik, ha a nemzetet arról akarjuk meggyőzni, hogy jogainak meptiprása ellen való védekezésnek szüksége tényleg fenn áll.

Kormánypárti, illetőleg az általuk védett hatalmi érdekek szempontjából minden olyan törekvés ócska frázis számba vétetik, a mely arra céloz, hogy a nemzet közszabadsági jogainak értetlensége fenntartassék s ezzel kapcsolatban gát emeltesse a hatalom illetéktelen túlterjesztésének.

Hogy in specie: a hatalmi tulajdonságok a legveszélyesebbek a nemzet szabad cselekvési jogaira és közszabadságára azt bármely kormánypárti embernek a magába szállás pillanataiban el kell ismernie.

Mert a kormány ama közigazgatási politikája, mely a tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatban kifejezésre jut — nem olyan természetű, hogy az akár a nemzet egészséges fejlődését, akár az állami konszolidációt biztosíthatná.

Már pedig minden igaz hazafiúnak önmaga és nemzete iránti kötelessége minden olyan törekvésnek perhorreszkálása, a mely meg egyfelől a nemzeti érdekeket érti, másfelől pedig épen a hatalmi érdekek-szféra mértéktele kiterjesztésével a nemzet szabad fejlődésének folyamatát akasztja meg.

Nekünk fejlődésben lévő és az állami megerősödés küszöbén álló nemzetnek arra kell törekednünk, hogy fejlődésünk feltételeit magunkban birjuk és saját erőinkből formáljuk ki — nem pedig az, hogy mindent a hatalomnak rendeljünk alá, s nemzeti életünk háztartását úgy rendezzük be, hogy abban a dirigens szerep ne a nemzet, hanem a hatalom és az időközi kormányok kezébe legyen letéve.

A ki a nemzetnek erre irányuló törekvéseit az ócska frázisokkal egyértéktűnek tartja — annak csakugyan nem sok értéke van ahhoz, hogy a nemzeti fejlődés minő tényezők egyttműködésétől van feltételezve és hogy

a nemzetnek a maga részére minő jogokat kell fentartania és miket ruháznia át a hatalomra, mint a nemzeti akarat egy részének letéteményesére.

Ha tehát mi s a nemzet független érzelmi polgársága a mellett küzd, hogy az államban ne legyen erősebb faktor a nemzet egyetemes akaratánál s a nemzetnek ama jogai, hogy sorsát önmaga határozza meg sértetlenül fentartassanak, akkor a mi hitünk szerint mindazon érvek, melyekkel másokat e küzdelem jogosságára és szükségességére teszünk figyelmessé, bizony nem „ócska frázisok”, hanem olyan komoly törekvések nyilvánulásai, a melyeket még a legelvakultabb kormánypártiaknak és a hatalom érdekszolgálatába szegődött embereknek is illő dolog tiszteletben tartani, s a ki ezt nem teszi, az eljátszotta a jogát ahhoz, hogy vele bárki is komolyan szóba álljon.

A ki a nemzetnek a maga jogai mellett való küzdését és ősi intézményeihez való ragaszkodásának nyílt kijelentéseit ócska frázisoknál nem becsüli többre, az vonuljon félre a nyilvánosságtól, s ne hánytorgassa e felfogását, mint olyat, mely több értékkel bír az — ócska frázisoknál.

Hogy különösképen a Kolozsvárt tervezett népgyűlést nem látja egyebnek a „Kolozsvár”, mint néhány ember fáradságos mesterkedésének — ez is arra mutat, hogy ócska frázisok dolgában csakugyan ő maga rendelkezik nagy készlettel, mert különben tudnia és elismernie kellene, hogy ilyenmő népgyűlések tervezése és előkészítése tényleg csak néhány ember munkája lehet, a minthogy minden ilyen dolgot egyelőre csak néhány ember szokott elvégezni mert a sok, a nagy tömeg akkor kezd a maga munkáját, mikor az a „néhány” már elvégezte a dolgát.

Hogy a kolozsvári népgyűlést szintén „néhány” ember készíti elő, ebből józanul nem azt kell következtetni, hogy ez a népgyűlés egyszerűen néhány ember mesterkedése, hanem azt, hogy a gyűlés előtt néhányan veszik magukra azt a feladatot, melyre különben nagyon sokan kötelezve érzik magukat.

Mi különben a magunk részéről mindent meg fogunk tenni ezután is, a mit a tervezett törvényjavaslat ellen törvényes eszközökkel megtehetünk szabadon és függetlenül. A „Kolozsvár” pedig csak beszélje, a mit a hatalom a saját érdekében opportunusnak gondol.

Politikai hírek.

Főispán-változások. A miniszterelnök, mint belügyminiszter már tájékozva van arról, hogy hány főispán nem ért egyet az államosítás oly széles körű foganatosításával, minőt a most tárgyalt javaslat tervez. Különösen, a mint már írtuk, a régiók közt vannak, a kik nem titkolják elégedetlenségüket a dolgok új rendjével. Előrelátható tehát, hogy az államosítás keresztlyvitelével egyidejűleg több változás lesz a főispáni székben. Maga a kormány különben amugy is tervezi több állásnak új emberrel való betöltését. Így a többi közt Csánád és Szathmármegyék fognak más főispánt kapni.

A közigazgatási reform. A képviselőház közigazgatási bizottsága tegnap letárgyalta azokat a szakaszokat, melyeket a miniszterelnök tegnapelőtt hozott javaslatba. Ezek közül a főbbekhez való vonatkozó szakasz hosszabb és igen érdekes vitát keltett. A bizottság minden szakaszt a miniszterelnök által javasolt alakban fogadott el, s egyhez Dárday Sándornak egyik módosítását fűzte hozzá. Ezután a bizottság a pótdókról szóló szakaszok tárgyalására tért át.

Nemzetközi helyzet. A Berlinben megjelenő National Zeitung legújabb számának vezércikkében a nemzetközi helyzetet aként jellemzi, hogy Franciaország valószínűleg bevégezte harci készülődését és Oroszország túlsó háborút sürgetnek. Az európai háború párt azt tartja, hogy a döntő pillanat közel van. Minden az orosz cári akaratától függ. Remélhető azonban, hogy a cázár be fogja látni, hogy a háborúnak csak megkezdése függ tőle, annak folyamata és vége azonban nem az ő kezében van.

Pestmegye az államosítás ellen.

A közigazgatási reform tárgyában javaslatétel végett közgyűlésileg megbízott küldöttség szerdán Pestvármegyében, Budapest Földváry Mihály alispán elnöke alatt ülést tartott. A bizottság az országgyűléshez intézendő következő feliratot fogadta el:

Mélyen tisztelt képviselőház! A közigazgatás és az önkormányzás rendezéséről a vármegyékben” című törvényjavaslatnak a belügyminiszter úr által történt benyújtása és ezen törvényjavaslatnak ismeretessé váltá után, nem mulaszthatjuk el Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönsége, hogy törvényengedte jogával élve, kérvényezze járuljon a mélyen tisztelt képviselőházhoz: ezen meggyőződésünk szerint nem időszerű és nem célszerű törvényjavaslatnak visszautasítása érdekében. Mióta hazánkban az alkotmányosság újra feléledt, alig került a törvényhozás elé javaslat, a mely fontosságra és nagy jelentőségre nézve a „közigazgatásnak és önkormányzatnak a vármegyékben való rendezéséről” szóló törvényjavaslatlal egyenlő volna. A közigazgatás rendszerének

alapelvei az alkotmány egészének alapelveivel olyan szoros összefüggésben állanak, hogy azoknak egymásra való kölcsönhatása annyira kétségtelen, hogy a közigazgatás rendezéséről szóló, a képviselőházban legközelebb tárgyalandó törvényjavaslatot a legkiválóbb alkotmányjogi kérdések egyikének kell tekintünk. Pestmegye közönsége kötelességet vél teljesíteni, midőn a közigazgatás és önkormányzat kérdésében nézetét a kérvényben a tisztelt képviselőház elé terjeszti s azoknak figyelembe vételét tisztelettel kéri.

Bármily nagy átalakuláson ment át az idők folyamában hazánk alkotmánya, bizonyos alapelvei, a melyek egyébiránt lényegében magával az alkotmányosságnak fogalmával függnek legszorosabban össze, mindenkor fennmaradtak. Hogy a honpolgárok a törvények megalkotására és végrehajtására is legyen befolyásuk; ezt képezté hazánk alkotmányának — bármiként változott az alakjában — mindenkor változatlan alapelvét. Hogy a honpolgárok összessége közvetve nemcsak a törvényhozó hatalomnak, hanem a végrehajtó hatalomnak is részese, ezen elvét a magyar alkotmánynak sohasem lehetett kétségbe vonni. A politikai jogokkal bíró honpolgároknak a végrehajtó hatalomnak való részvételére képezi az önkormányzatnak lényegét — és hazánkban ezen részvétel a végrehajtó hatalom mindig abban is nyilvánult, hogy a közigazgatási tisztviselők, habár időnként több-kevesebb, de mindig inkább csak alkalmi megszoritással a végrehajtó hatalomban közvetlenül részes honpolgárok által választottak.

Kifejtéi azután a javaslat, hogy a kormány célzati teljesen ellenkező elveket alapszanak, a mennyiben a közigazgatást állami feladatnak jelzi s annak intézését kinevezett állami közegek bízta s a törvényjavaslat az önkormányzatnak oly szűk tért hagy, hogy azt méltán az önkormányzat megszűntetésének czíme illetné meg.

A megye közönsége korántsem akarja tagadni azt, hogy a közigazgatásnak általában ne volna hiányai, de a bajok kútjeje nem a szabad választásban áll, sőt ellenkezőleg meg van győződve, hogy hazánk különleges viszonyai, a történelmi fejlődés, a politikai és az egyéni szabadságnak nagy érdekei a tisztviselők választásának elvét fentartandónak javasolják.

Pestmegye közönsége ezért tisztelettel kéri a mélyen tisztelt képviselőházat, hogy a kormányjavaslatot még az általános tárgyalás alapjául se fogadja el.

Kifejtve a felirati javaslat a megyei önkormányzatban most mutatkozó hiányok okait, kétségtelennek jelzi azt, hogy a kormányjavaslat elfogadása esetén a honpolgárok ezrei fosztatának meg eddig gyakorolt politikai jogaiktól.

Azonban a tisztviselők választását, nem mint eddig: hat évenként, hanem életfögtelgán öhajtanánk eszközölni olyformán, hogy az egyszerű megválasztott tisztviselők csak felelősen legyenek állásukból elmozdíthatók, mert ez minden valószínűség szerint azt eredményezné, hogy az eddiginél számosabb, szakképzetesebb egyén fogna életpályául választani az állandósított állás mellett a közigazgatás szolgálatát.

Azon kérelemmel járunk tehát a mélyen tisztelt képviselőházhoz: hogy a szóban forgó törvényjavaslatot egészen visszautasítsa, a közigazgatási tisztviselőknak, a minisztériumi törvény szem előtt tartásával s az 1886. évi XXI. t.-czikben körülírt módon, azonban nem hat évenként, hanem életfögtelgán leendő választását elfogadni s a belügyminiszter urat egy megfelelő újabb törvényjavaslat betervezésére felhívni méltóztatassék.

Ámbr pedig a megalkotandó törvény szükségképp több más szentesített törvény módosítását is fogja maga után vonni, mindazáltal meggyőződésünk szerint e törvény a közszabadságot, valamint a kinevezett tisztviselők állásának függetlenségét biztosító négy törvényvel egyidejűleg lenne csak életbe léptethető. E törvények:

1. a törvényjavaslat 227. §-ában jelzett, közigazgatási bíróság szervezetéről és hatásköréről megalkotandó törvény;
2. a tisztviselők szolgálati viszonyáról alkotandó törvény;
3. a megfelelően módosítandó 1886. évi XXIII. t.-cz., a közigazgatási tisztviselők, a segéd- és kezelő személyzet tagjai ellen való fegyelmi eljárás és
4. a szintén átvizsgálandó és gyökeres javításokkal újabb megalkotandó törvény az országgyűlési képviselők választásáról.

Méltóztatassék tehát a mélyen tisztelt képviselőháznak akkép intézkedni, hogy a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről szóló törvény, a most említett s újabban megalkotandó, illetőleg átdolgozandó négy törvénnyel egyidejűleg léptetessék életbe.

Vármegyék akciója

A közigazgatási reformjavaslatlaltal egyetemben kezdenek foglalkozni a vármegyék. Naponként újabb hírek érkeznek a vármegyék mozgalmairól, s előre látható, hogy valamennyi hallatni fogja szavát e fontos kérdésben.

Újabban a következő tudósítások érkeztek:

Baranya megye törvényhatóságának általános választmánya, szerdán tartott ülésében egyhangulag elfogadta és a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja Simonfay János megyei bizottsági tagnak az államosítás ellen beadott oly értelemű indítványát, hogy Baranyamegye közönsége tekintettel arra, hogy a betervezett törvényjavaslat a tisztviselők választási és a vármegyék önkormányzati jogának megsemmisítésével a merev centralizáció elvén alapszik s azonkívül is több intézkedésében a közszabadságra nézve veszélyes; ennél fogva a törvényjavaslatot elvileg helyteleníti, ellene a képviselőházhoz feliratot intéz, kérvény annak mellőzését s a közigazgatásnak a tisztviselők választási jogának fenntartása mellett az önkormányzat alapján és keretében a közigazgatás kiválmának megfelelő rendezését.

Komárom vármegyének a közigazgatás új szervezése kérdésének tanulmányozásával megbízott küldöttsége, véleményét a követ-

boldogulásunkat, a társadalom és haza felvirágzását.

A fennebbiek után legyen szabad, egy oly munkásságot és munka végzést bemutatnom, melynek mikéntjéből az eredményből és sikerből könnyen meghatározhatjuk. A kitűnő siker, melyet láttunk és tapasztaltunk bérgezté tény, miből bizony következtethetjük, hogy tehát a munka is kitűnőleg volt végzeve.

Gegenbauer József zeneintézetének zenevizsgálatairól — melyek a közelebbi múlt napokban a román. kath. Lyceum dísztermében tartattak meg — van itt tulajdonképpen a szó.

Nem ez volt az első alkalom, midőn Gegenbauer úr zenevizsgálatain jelen voltam, s nem ez az első benyomás, mit az ő munkájának feltűnő nagy sikere reám gyakorolt.

Zeneintézetének tíz évi fennállása óta — mondhatnám — minden vizsgálaton jelen voltam. A hatás, melyet az ő munkájának rendkívüli sikere reám tett, mindig csak fokozódott. Én, ki szerény magamat is a zenetörtétk közé sorozhatom, sőt magam is ily téren működöm, tisztelettel hajlok meg Gegenbauer úr előtt, s a legnagyobb elismeréssel adózom neki.

Ha valakiről elmondhatjuk, hogy pályáját nem tévesztette el, úgy róla azt mondhatjuk, hogy pályáját igazán megtalálta, s hivatását a szó teljes értelmében kitűnőleg betölti.

Gegenbauernek a zene, — illetőleg — zongoratanítás terén már csak Kolozsvárt 30 éves múltja van. Ő nemcsak kitűnő zongoraművész, de kitűnő tanító is. Harmincz év lefolyása alatt Kolozsvárt nagyon kevés jótélcselel hangverseny volt, melyen részt nem vett volna — legutóbbnak pedig ő volt a rendezője. S azokat a babérokat, melyeket

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1891. Április 10.

Egy zeneintézetünk.*)

A társadalomban minden embernek meg van a maga munkaköre. A munkaszerep nagyon különböző, s ezt a különbözőséget a társadalom szükségletei kívánják. Mindnyáján munkások vagyunk, a társadalom munkásai. S a mily szüksége van a munkának a munkaadónak, ép oly szüksége van a munkaadónak a munkásra.

Hogy a társadalomban az egyesek szükségletei ki legyenek elégítve, minden ember munkásságára szükség van.

A munkaszerep végzetlenül különféleségét összefoglalva, a munkásokat általában három osztályba sorozhatjuk. Az első osztály a szükséges, a második a hasznos, a harmadik a szép vagy gyönyörködtető dolgokat végzi.

A társadalom minden tagjának vállalkozni kell valamely szerepre. Azonban bármelyikre vállalkozik valaki, első és fődolog az arravalóság és ahozértés, mert első sorban is ettől függ a munkavégzés mikéntje, a mi a munka értékét határozza meg. Az arravalóság és ahozértés megint attól függ, hogy az ember minő szerepre akar vállalkozni, vagy is minő pályára lép, s azt hogyan találta el. Minden ember nem való mindenre, de valamire minden ember való; s ha azon pályára lép, mire legtöbb arravalóságot s előszeretettel érez magában, akkor pályáját megtalálta. S ha pályáját megtalálta és azon magát tökéletesíti, akkor technikailag lehetővé teszi magának a munkavégzés miként-

jének kitűnő fokára emelkedhetni. Szóval, érteni kell az embernek a maga mesterességét.

Azonban az ember körülmenyei sokszor egészen más pályára terelik, mint a mire igazán való volna, — innen van a gyakori pályavésztesítés. A ki pályáját eltévesztette, az sem magának sem a társadalomnak nem sok hasznára válik, — mert a föltételezés vagy középszerűség színvonalán fölül nem igen emelkedhetik, vagy éppen a kontárság alantós fokán marad.

A ki a sokféle pályára s munkaszerep közül egyikre sem érezve magában arra valótságot s előszeretettel, vagy jobban mondva kedvet a munkához, az rendszeren a sorsa bízta magát, s csak néző közönség marad, s a társadalom munkásai között oly értékkel bír, mint a nulla, mely előtt semmi más szám nem áll. Ez a hasznavehetlenség, vagy semmirevalóság.

A társadalomban való munkavégzés mikéntje csak részben függ a pályaválasztás miként találsáról s azon pályára való minősültség fokától. Függ ez más részben, még pedig nagy részben az egyéniségtől, vagy is azon egyéni tulajdonságoktól, melyek a munkást, mint individuomat karakterizálják.

Vannak az embernek veleszületett subjektív tulajdonságai, melyek példáulas vagy szoktatás által talán idomulhatnak, de meg nem tanulhatók. Lehet-e valakit a kötelesség és igazságérzetre, szorgalomra, hűségre, lelkiismeretességre s nemes ambícióra megtanítani? Ezek az egyének oly tulajdonságai, minő tulajdonsága a gyümölcsnek a zamat, a virágnak az illat, mely ha nincs meg, adni nem lehet.

Lehet-e valakiből a restséget, hűtlenséget, indolentiát, igazságtalan érzést s lelkiismeretlenséget kiirtani? Ezek a munka s kötelességvégrzés oly rákfenéi, melyeket kiirtani épen úgy nem lehet, mint a keserűt és fonyadt

gyümölcsnek zamatot, s az illatnélküli virágnak illatot adni.

Ezeket a subjektív tulajdonságokat összefoglalva, a társadalom munkásait három fő kategóriába sorozhatjuk.

Első kategóriába tartoznak azok, kik munkájukat hűtelten s lelkiismeretlenséggel végzik, semmit sem törődve azzal, hogy munkájukban a munkaadónak mennyi kára vagy haszna van. Ezek a társadalom azon rossz naposai, kik csak folytonos ellenőrzés mellett tesznek valamit, s azt is úgy a hogy. Fő jellemvonásuk az indifferetismus. A hibázatás, megrovás épen úgy nem alterálja, mint nem buzdítja s nem lelkesíti a netaláni dícsért vagy jutalom.

Második kategóriába tartoznak azok, kik munkájukat a kötelességérzettel áthatva híven és lelkiismeretesen végzik. Ellenőrzésre nincs szükségük. Ellenőrző öket s munkájukat az igazságérzet és lelkiismeretesség, mely megmérlegeli a munkát és munkabért; s miként az igazságos kereskedő a kiszabott ár szerint pontosan méri ki árucikkét, ép oly pontosan végzik a felváltást munkát. Itt a munkavégzés mikéntje mindig arányban áll a munkabérrel. Az ily munkás olyan mint a pontos óra, mely a szerint siet vagy késik és annyit, a mennyire annak hajszálrugóját elé, vagy hátrafelé csavarjuk.

Harmadik kategóriába tartoznak azok, kiknek munkáján a kötelességérzet, hűség és lelkiismeretesség mellett az ambíció vonul végig. Miként a csatáratlan harcolót nem a napi zsold, hanem a győzelem és dícsőség-vágy lelkesíti a küzdelemre és vívésre: úgy a társadalom azon munkását, kiambícióval dolgozik, nem a munkabér mennyisége, hanem a nagyratörekvés és kitűnőség vágya buzdítja a lelkes munkára. Csak, aki ambícióval dolgozik, emelkedhetik felül a mindennapiaságban. Az ambíció adja meg a munkának azt az értéket s azon fölöslegét, melyet pénz-

zel megfizetni nem lehet, melynek jutalma csak a közéleti mérték.

A társadalomban munkavégzés mikéntjének meghatározását függővé tettük a pályaválasztás miként találsától s a minősültség fokozatától, valamint a három kategóriába foglalt egyéni tulajdonságoktól. Azonban ne higgyük, hogy a munkavégzés mikéntjének csak épen e három fokozata lenne; mert ez csak olyan dolog, mint midőn azt mondjuk, hogy hét fő szín van. Igen, de ezen hét fő szín vegyületei mennyi temérdekféle mellék-szín adnak.

A munkaszerepre való minősültség fokozatainak a három kategóriába foglalt egyéni tulajdonságokkal való különféle vegyületei a munkavégzés mikéntjének számtalan sokféleségét adják.

Miként a kemikus megtudja határozni, hogy minő elemek vegyítése, miféle vegyületek eredményez: s a szerint a munkavégzők felsorolt tulajdonságainak vegyületeiből a munka mikéntjének fokozatát is könnyen meghatározhatjuk.

A munkavégzés mikéntjének számtalan fokozata lehet, míg a jutalmazás fokozata aránylag kevés. Ezért könnyen megeshetik, hogy igen sok munkavégzésnél a munka és jutalom közt nincs meg a kellő arány. Lelekiismerettel jól végzett munkát után ha nincs is meg mindig a megérdemelt anyagi jutalom, megtaláljuk a kárpótlást önkéklünkben, — míg az ambícióval párosult lelkiismeretes kitűnő munka fölöslegét a társadalom köz-elismerése szokta — legtöbbször — megjutalmazni.

Rajta hát, dolgozzunk, tegyünk! Tegye meg mindenki a töle kitelhető. Végezzen mindenki a társadalomban neki jutott szerepet hűséggel, igazsággal, lelkiismerettel és odaadással. A kötelességérzet lelkesítsen, a nemes ambíció hevítsen az előre törekvése, mert csak így remélhetjük és várhatjuk ün-

*) Tárgyalmas miatt késétt.

kezökben terjesztette az e tárgyban kitűzött rendkívüli közgyűlést megelőző, s ápril 6-án megtartott állandó választmány elé: „Tekintettel arra, hogy a közigazgatás és önkormányzat rendezéséről a vármegyékben című s a kormány által az országgyűlés képviselőháza elé terjesztett törvényjavaslat, a vármegyék önkormányzati jogát megsemmisíti és annak rendelkezései a közszabadságot veszélyeztetik, a bizottsági közgyűlés feliratban kéri fel a képviselőházat, hogy az, a kormányt ezen javaslatának visszavonására és a közigazgatás terén általános szükségként érzett reformok életbejuttatását végett, egy a törvényhatóságok önkormányzati jogát épségen fenntartó sőt annak fejlődésére alkalmas törvényjavaslat előterjesztésére utasítsa.” — E javaslatot az állandó választmány egy szavazat ellenében egyhangulag elfogadta.

A református konvent.

— Harmadik nap —

Budapest, ápril 9.

A református konvent mai harmadik napján Tiszsa Kálmán világi elnök vezette a tanácskozásokat.

A napirend előtt Kovács Albert szólalt föl és számszerű adatokkal bizonyítja, hogy nem áll az az állítás, mintha a segélyosztó bizottság a dunamelléki egyházakat előnyben részesítené, sőt a számok éppen azt bizonyítják, hogy ez az egyházakért aránylag a legkevesebb segélyt kapja. Degenfeld József gróf, mint a ki a főntebbi állítást tette s azt most is fentartja.

Tiszsa Kálmán azt hiszi, hogy a kérdést kár volna vita és határozat tárgyává tenni. A segélyosztásnál mindig az a mérvadó, hogy hol van nagyobb szükség rá s ha a segélyosztó bizottság ezt mérlegeli, helyesen jár el. — Ezután a közigazgatási bizottság jelentéseit és javaslatait mutatja be Ritók Zsigmond. A lelkesztanítói állások megszüntetése iránt a miniszter leiratot intézett az egyházhoz, minthogy a közigazgatási törvény szerint a tanító más hivatalt nem vállalhat.

Ez ügyben a tisztáninneni és erdélyi egyházkerületek feliratoztak a konventhez, melyben azt kéri, hogy a konvent járjon közbe a miniszternél az iránt, hogy a már létező lelkesztanítói állások a szegény egyházakban ezáltal is fenntarthatók legyenek.

A közigazgatási bizottság azt indítványozza, hogy intézzen az egyetemes konvent a miniszterhez feliratot, melyben hangsúlyozván azt, hogy a ref. egyház a törvény minden kötelező intézkedése előtt készséggel jár el, de kéri a minisztert, hogy a lelkesztanítói állások enghelyezése körül kevésbé szigorúan járjon el.

A konvent elfogadta a feliratot a vonatkozó indítványt s elhatározta, hogy a fontos kérdést a zsinat napirendjébe is fölveszi. Az országos tanítói nyugdíjalaphoz való hozzájárulás alól az egyházakat felmenteni kéri a tisztáninneni egyházkerület. A közigazgatási bizottság e tárgyban azt indítványozza, hogy intézzen az egyetemes konvent feliratot a miniszterhez és kéri, hogy a népiszkolai és nyugdíjtörvény módosítása alkalmával aziránt intézkedjék, hogy az egyházak az országos tanítói nyugdíjalaphoz való járulása alól fölmentessenek. Ez indítványt a konvent elfogadta.

Végül még a tökéselegyezési bizottság terjesztette elő jelentését egyházkerületek szerint. A konvent ma folytatja tanácskozását.

Merénylet a császár ellen.

A „Daily Telegraph” egy pétérvári jelentése szerint, a múlt hétfőn a rendőrség ébersége következtében egy a császár ellen tervezett merénylet hiúsult meg.

mint zongorajátékos a jótékonyképző hangversenyekben szerzett magának, a tanítás terén folyton szaporította.

Keze alól sok oly kitűnő tanítvány került ki, a kiket Kolozsvár közönsége a hangversenyekből ismer s a kik az országos zenekademiának is díszére válnának.

Hogy tíz évvel ezelőtt zeneintézetét felállította, igen jól tette, mert így tágabb tért nyitott minél többeknek juttathatni művészetéből.

Hogy csakhamar felvirágzó intézetét a közönség mennyire karolta fel, s hogy intézete mily szükséges pótol a zenekultúra terén, elég annyit mondanunk, hogy intézetének jelenleg 95 növendéke van, 3 fokozatu osztályokban beosztva.

Vannak ugyanis 1. Előkészítő osztályok, 2. Közép osztályok, 3. Kiképzési osztályok. S mivel neki egymagának nem juthat annyi ideje, hogy az összes osztályokat taníthassa, két kitűnő erőt vett intézetébe maga mellé, Gunesch Károlyt és Stark Emilát, kik az előkészítő osztályokat tanítják. A közép és kiképzési osztályokat ő maga tanítja.

Miként mindig, úgy a közlebbi vizsgálatok alkalmával is gyönyörűséggel volt hallani s tapasztalni a fokozatos emelkedést az alsóbb osztályoktól kezdve felfelé.

A vizsgálatok két napig tartottak, folyton tömve a terem szülőik, érdeklődő zenekedvelők s zeneértők nagy sokaságával. A többiek közt az egész vizsgálatot végig hallgatta Rigó Anna s az éppen oly nagy zeneértő, mint zenekedvelő Brassai Sámuel. A kiképzési osztályok vizsgálatán jelen volt Ruzitska Béláné is.

Főleg a második nap vizsgálatoknál zsufoltság telt meg a terem hallgatósággal, s az ember elfeledte, hogy vizsgálaton van, — mert valóságos zongora hangversenyné válnak.

Nagy ünnepi nap volt és a császár, a lovasgárda több ezrede parádéjának megtekintésére a lovardába ment, a hová a közönség is bemehetett belépti jegyekkel.

A mint a császár a tribünöz közeledett, a tribünön álló ismeretlenek közül egy ember gyanus magaviseletet tanúsított. Az illetőt rögtön letartóztatták. Megmozgatására alkalmával zsebeiben egy töltött revolvert és egy üveg mérget találtak. Egy másik tudósítás szerint, a gárda lovardájában hétfőn délután, még mielőtt a császár a díszszemléhez érkezett volna, a közönség számára fentartott helyen felszólítottak egy embert, hogy menjön a ruhatárba, a hol aztán letartóztatták. Az illetőnél pisztolyt és erős mérget találtak.

A letartóztatott embernek Skameikin a neve s a vidékről jött, hogy, a mint hiszik, merényletet intézzen a császár élete ellen.

Egy király száműzetése.

Egy előkell berlini lap Belgrádból azon értesítést vesz, hogy ott a szófia merénylet alkalmából élénken nyilvánul ugyan a rokonszenv — a gyilkosok s általában a bolgár forradalmi elemek iránt, de Bulgária ügyeinél sokkal nagyobb mértékben foglalkoztatja a szerb politikai világot az a kérdés, mi történjék az exkirályi párral.

Ezt a kérdést ez idő szerint nem annyira Milán, mint inkább Natália nem engedni letűnni a napirendről s a szerb radikálisok haragja közvetlenül az exkirályné ellen irányul. Csak hogy az ő ügyét még sem külön, hanem a Milánéval együtt szeretnék elintézni és pedig ekként, hogy mindketőt törvény útján száműzzék Szibéria területéről.

A radikális párt legtöbb tagja már rég ezt tartja a kérdés egyedül helyes megoldásának. Minden más ajánlat mely a királyi szülőknek eddig tétetett, vagy az apa, vagy az anya elmondásán megisült s a radikálisok most elérkezettnek látják az időt, hogy végre magok rendezzék a kínos ügyet.

Milán exkirály sejtja a veszélyt mely fenyegeti s most mindent elkövet, hogy vagy nagyobb évdíjat eszközöljön ki magának, vagy pedig évdíját egy átalány-összeggel váltás meg tölle. De sem az egyikre, sem a másikra nincs kilátás.

Egy tölgyfa regéje.

Egy regét tudok. Elmondom, talán érdekelni fogja az olvasók némelyikét. Nekem oly szomorú, olyan fájó!

Egy nagyterjedelmű kert (néhányek paradicsomkertnek is neveztek) közepében egy terebélyes tölgyfa állott. Ágai között fészkel a kerknek mindenféle madara. Árnya alatt pihent meg a kerknek minden munkása.

A kert legfőbb ura is ez alatt az erőteljes, hatalmas fa alatt érezte magát legbiztosabban. Ha veszély fenyegette birodalmát, alája vonult. Tudja jól, hogy a villám gyarkar megkeresi, de nem felleltte, mert látta, hogy ha egy ága leszakadt, a többi épen megmaradt, s a megrongált rész hamar meg erősödött. Védte az épen maradtakat.

A fa mesés hosszú életet élt, s a mi még mesésebb volt, egy-egy ága oly hatalmas nagyságra nőtt, hogy a ki látta bátran vehette egy teljes egész fa számhá mindenikét. Mondják, hogy volt rajta ötven is ilyen. Messze földekre el kellett menni annak, a ki ehhez hasonló fát akart látni.

Az egész nép bálványozással ragaszkodott

A növendékek kitűnő precizitással, helyes felfogással s szép előadással játszottak s a közönség minden egyes darabnak előadóját tapssal tüntette ki.

Ez intézet tanítási rendszerének egyik nevezetessége az, hogy nemcsak a soló játékokra, hanem az együttes (ensemble) játékokra is nagy suly van fektetve.

A Solo-darabok közt volt Liszt-féle magyar rapszódia is. Az együttes játszásnál voltak 4, 8 és 12-kézzre irt darabok, a többiek közt a Rákóczi-induló is 12-kézzre írva.

A siker, melyet Gegenbauer tanítványaival felmutatott, nem csak kijelölő, de kitűnő is meglepő volt. A közönség a legnagyobb meglepődéssel s műveltséggel eltelve távozott.

Ily eredmény és siker méltó a közlelmérésre. Ily eredmény csak egy valódi szak-képzettségnek, szakértelemnek, kitűnő módszernek, s egy ambíciós párosult lelkiismeretnek, odaadó tanításnak lehet az eredménye. Fogadjon Gegenbauer ur fáradhatlan, lelkes, kitűnő munkájának méltó jutalmát a közlelmérés babéraját.

BOER GERGELY.

Az a leány.

Angolból fordította: Ámica

XVI.

(Folytatás.)

Ffolliottné olyan mint rendesen. Dorka a Ffolliottné ágya mellett levő kis asztalkára készíti el az éjszákára szükséges holmikat. Az órák húzza fel, csendesítő csepeket ad be, kinyitja a virágot a szobából, a lemondót elkészíti s keze ügyébe teszi a gyufát megkeresi, a papírvágó kés néz, s végre azt mondja —

*) No lám, még az is volt! — Szerk.

dott ehhez a fához. Még imádkozni is alája jártak. Ez volt az oltárjok, ez volt a szentélyök. Még kincseket is gyökerei alá ástak el. Hiszen olyan biztonságban sehol sem voltak mint a fa alatt.

Egyszer, a nép nagy bánatára, a kert ura megváltozott. Nemis tudni hogyan, idegen földről került oda. A nép nem zúgolódott. Bele nyugodott helyzetébe s még azt is megtette örömet, hogy fizessen az idegennek olyan bért a milyent azelőtt fizetni nem szokott, csak hogy kormányozza jól, s szeresse a tölgyfát.

Az új urnak egyszer különös gondolata támadt, unta azokat az ősi ágakat a fán. Nem voltak kellően hajlíthatók. Nem tudták vesszőparipát csinálni belőle fia.

Nincs ez jól így gondolá, s szolgálva az ágak nyeléséhez kezdett. A nép észre sem vette, hogy napok óta foly a munka titokban. Midőn áldozni mentek meglátták a sebeket, de nem láttak veszedelmet, mert az ágak oly erősek voltak, mint a kő, nem fogott rajtuk a legelősebb acél sem. Az ur félbe hagyta a hiu kísérletet, kénytelen volt vele, mivel szolgálai tenyere feltört sajtó sebeik gyógyítására haza kelle bocsátani.

A tölgyfa állandóan csak nőtt, s oly roppant nagy volt már, hogy senkinek nem tűnt fel, miszerint tövéről, most egy majd más fattyu folyondár kezd felszuszakálni oldalára. A folyondár az erős keregbe bele vonta magát s hol itt, hol ott annyi nedvet szitt ki oldalából, hogy azon elégedetten megélhetett.

A folyondárok kezdtek szaporodni. A tölgyfa derekát kezdték szorongatni s mármár remélték, hogy megis fojthatják. Semmisítés volt a kísérlet. A tölgy egy tavaszszal megfeszítette erejét, megrázza ágait s a hitvány folyondárok ezerbe szakadva hullottak a földre alá.

Nyugalom következett. A fa régi dicsőségében csak erősödött, és a nép, mert már biztosnak hitte a jövőt, nagy ünnepre készült.

A szent fa alatt áldozni akart. Ezer éves örömmünepet, olyant tervezett, a milyent nem látták még a világ.

Szőrnyűség csak meggondolni is, mi az öröm ujjongás közepette történt. Ugyanazok az emberek, kik árnyában pihentek, ugyanazok a kik ősapáiktól szentségképp vették ezt a dicső örökséget — ezek a kiöltözött s eldivatosodott fiuk tanácsot ültek a fa ellen, — nemcsak hanem határozatot hoztak, törvénybe foglalták, hogy a fa ágait tövükből kivágják, szétdarabolják, forgácsossá aprítják, tűzre rakják, s hamvát a légbe szórják! Ez lesz a nagyszerű áldozat.

Szőrnyűség volt még csak a gondolat is. De hát lehetséges volna-e az a megszegényítés. hiszen csak a gonosztevők ellen, csak a rögtön ítélő bíróság szokott ily megalázó ítéletet hozni!

A szegény fának, a nép hűségese tagjainak, szíve feljajdult e borzasztó kegyetlenség hallatára. Jajjokból hallottam a bibliai Sámson megható történetét és az jutott eszembe e szegény fa panaszt megértve. Sámsonnak haját melyben roppant ereje állott, levágta saját kedvese, mivel fényes kincsel s hamis szerelemmel megvesztegették a filiszteusok.

— Madam behozatom a levessét?
— Igen gyermekem légy oly szíves.
— Anyám nem érzi jól magát! kiáltja a fia hevesen, miután Dorka kiment.
Ffolliottnén látszik, hogy nincs jól. Arcoza a szokottnál is fehérebb, szemei verecskék, s vonásai és kifejezése oly dultak.
— Nem vagyok jól válaszolja zavarodottan.

Bryan elszomorodik, fájdalmasan sohajt, s az anyjának a takarón nyugvó vékony kezét simogatja.

— Anyám!
— Nos fiam?
— Dorka elvesztette a maga kulcsait:
— Elvesztette? — kiáltja az anyja, igazi ijedséggel.
— De én megtaláltam — mondja a fia.

— Oh, édes Bryanom, milyen szerencse! — és Ffolliottné nevet.

— Mikor volt anyámnál utoljára a kis csomó kulcsa?

— Nem tudom. De igen, már emlékezem; Dorka a ruhás szekrényben nyúlt vele ma este körülbelül 8 óra tájban, épen mielőtt kiment a háztól!
— Ma este mondja anyám?
— Igen Miért kérded?
— Oh, semmiért!

De most már tudja, hogy Dorka nem a faluban vesztette el a kulcsokat. Az ellene levő bizonyosság láncolatában egyetlen egy láncszem sem hiányzik!

— Bryan, mi mondani valód van nekem a kulcsokról? — kérdi az anyja aggályosan, — mert a fia nagyon rossz kedvűnek látszik.

— Oh, semmi! — ismétli Bryan.

Dorka egy kissé izgatottnak látszott — és mint ha nem tudná, hogy miről beszél. Jó éjt anyám. Megyek, néhány levelet kell

usok. Sámson egy nagy tanácsterem kő oszlopához kötözték oda az erőtlent, a magával jöttéhetlent, szegény szemre világ csufságára. Sámson keservében megrázta az oszlopot s biráival együtt oda temette magát a tanácsterem porába.

Eszembe jutott, hogy elmondom a tölgyfát sirató népek a Sámson történetét és ajánlom hogy ne várja bé meg végképpen levágják fája ágait, mint a Sámson haját, hanem most, mikor a fejsze a fa gyökerére van vetve, most mig nem késő tiltakozást kiáltanak fülébe a kegyetlen pusztítók. Mentek meg a fát!

Magyar nemzet, ez az ezer éves tölgy a te alkotmányod a melynek főereje ágáiban az önkormányzattal bíró meggy megdöntéhetlen erejében állott. A nép mely árnyékában pihent, te vagy magyar nemzet! Te élvezted ennek a felséges alkotmánynak minden előnyeit.

Ennek a hatalmával legyőzted külső és belső ellenségeidet, s most midőn némely csuszó-mászó állatok és némely, zsironon táplált jövevények nemzeted testére fonták magokat, most azt mondják neked tanácsadó fiaid hogy, nyisd meg fídat, vágd le ágait, rútsd el termetét és tedd ki szégyenszemre azokkal a vizhajtsókkal a melyek testedből tele torokkal fogják szívni a nedvet, ott egykét tavasz alatt tele szívják magokat, elhiznak, hogy annál törekenyebbek s annál könnyebben félre lökhetők legyenek. Ezek magokkal jöttéhetlenek, nem állják ki az első vihart sem.

Magyar nép hidd meg, hogy soha sem volt nagyobb szükség talpra állanod, mint most! Mikor pénzédet, marhádat, vödöket kívánták, nem kívántak annyit mint most midőn az ősi intézményt akarják kivenni kezéből, a melyly ezer éven keresztül megtudta övni e hont.

Istenem, hát lehetséges legyen az, hogy a magyar nemzet megélje ezer éves fennállása ünnepe napját a nélkül a mi élete és mindene volt!

Most az ideje, hogy e hazának minden hű gyermeke egy akarattal tiltakozzék a megyei közigazgatás államosítása ellen!

SZÉKELYFI.

Levél.

Déva, 1891. ápril 7.

Tekintetes Szerkesztő úr! Nagyon csunya időjárásunk van. Az öreg Deczball szakállá ugra megderesedett; téli bundáját újra fölvevé s e sorokat bizony jól befűtött szobában írom. Éjjel fagy, nappal sár mindenütt. Ha ez sokáig így tart, gazdáinkat méltán töltheti el aggodalom a jövőre nézve.

A fűtött táncsteremben azonban rendesen kellemes az idő. Igen kellemes volt március 30-án is, amikor t. i. „a dévai iparos-íjász önképző és betegsegélyző egyesülete” tartotta első táncestélyét. Az első négyest 34 pár táncolta s a kedélyes mulatság fél 5 óráig tartotta együtt a szépszámu közönséget.

Bevétel 87 frt. Kiadás 61 frt, s az egytel tiszta jövedelme 26 frt volt. Elmondhatjuk, hogy a mily szerencsével kezdette meg, ép oly sikeresen folytatja működését ez a fiatal egyesület, s ha tovább is így halad, bizonyára jelentékeny befolyással leendő Déva iparos polgárságának fölvirágzására.

irmom — teszi hozzá sietve; s megcsókja az anyját és a szobájába siet.

Ffolliottné nem igyekezett a fiát fenn tartani. Ó nagyon jól tudja, hogy az ő szegény Dorkája miért oly izgatott; és sokkal fájdalmasabban van a saját aggodalmaival és felelmeivel elfoglalva, minthogy Bryan kérdéseivel foglassa.

Egy dologra nézve az ifjú tisztában van, — amint két könyökét az asztalra támasztva arezt a kezeibe temeti — soha így élő lénynek sem fogja megmondani a mit felfedezett. — Hogy maga sem tudja, hogy mit fedezett fel, az nem tesz semmit. Elég neki az a tudat, hogy Dorka megcsókolja. — Nem, még az anyjának sem — sőt legkevesebb neki — nem fog a Dorka különös viselkedéséről beszélni.

Szerelmének a tárgya érdemtelenné bizonyította be magát! — Bryan tudja, hogy még abban az esetben is, ha Dorka az a szerető ártatlan leánya volna is, a melynek lenni látszott, a vele való házassága — bánatán az anyját — és talán mindenki hibáztatná érte. — Kleitől kezdve tudta, hogy mily nehéz harcot kell érte vívnia; de az legkevesebb sem bántotta, mert akkor azt mondhatta magában — „Az én kedvesem nem gazdag, és nem magos születést, de jó, hű és igaz.” — Mondhatja-e azt most Dorka?

Szerette Dorkát — és még most is szereti; gondja lesz rá, hogy nevével ne bántás — sem vád, sem csodálkozás, se gyanu ne érintse azt. Ha előtte nem lehet az, de legálább magok előtt legyen oly tiszta, kedves és önfeláldozó teremtés, a melynek mindig tartottak.

De, hogy mondja meg neki, hogy el kell a háztól mennie? Mit vettett ő egész életében, hogy ily rettenetes történék a sulya nehezüljön rá?

Szöcs Sándor ref. lelkes az egytel megteremtője, elnöke s ugyászolva lelke egy rendkívüli érdekes és tanulságos felolvasást tartott „Déva város multjáról és jelenéről.”

A mi román uraink (jóhiszeműleg-e vagy nem?) ma már Erdély minden talpalatnyi földjére rá akarják sütni, az hajdan román birtok volt. Szöcs Sándor többrendbeli magyar és oláh hiteles okiratok alapján kimutatta, hogy Bethlen Gábor idejéig Déva város lakossága tisztán és kizárólag magyarokból állott, s az első román jobbagyakat ő és I. Rákóczy György fejedelem telepítette be a vár védelmében elpusztult magyarok helyébe; a hatalmas dévai ref. egyháznak volt virágzó gymnasiuma, stb. stb.

(Ebből a történeti alapokon nyugvó felolvasásból sokat okulhatna az a bizonyos hátszegi papocská, ki a multkor egy a dévai ref. egyház multja és jelenére vonatkozó tudósításunk alaposágát egy kissé igen nagy garral és merészen hirtelileg jónak látta tagadásba venni. Mi lelkünkbeli örömdünk ezen egyház újabb rohamos haladásán, de azt, hogy egészen más ma már ennek a képe, mint volt hajdanán, azt ugyan semmiféle vaskalappal sem lehet eltakarni.)

Április 1-én tartotta meg „a hunyadmegyei és régészeti társaság” havi felolvasását, illetve bizottsági gyűlését, amely valóban igen érdekes és tanulságos volt. A társulat két kiváló tagja: Téglás Gábor és Király Pál számoltak be a várbeli ásatások eredményével.

Sorrend szerint Réthi Lajos kir. tanfelügyelő előadásáról kellett volna először megemlékeznem. Réthi érdekesen ismertette Bőthe Ödön erdő-csinádi ref. papnak a Strigy völgyi községek és nemes családok történetére vonatkozó s okmányokra támaszkodó munkáját.

A társulat erkölcsi és anyagi támogatásban fogja részesíteni a derék író. A társulatnak ma már nagymennyiségű és igen értékes régiséggyűjteménye a volt reáliskola egyik részében van elhelyezve. Ez a hely szűk, nem elegendő s nem is alkalmas s új muzeumi hely vált szükségessé.

Többféle idevágó indítvány tétetvén, Réthi Lajos azon indítványát fogadtatott el, hogy egy célszerű muzeumi épület emelése céljából egy a vall. és közokt. miniszter, mint a Hunyadmegye hatóság is megkeressék, miután a társulat eddigi működésével a megyének csak dicsőséget szerzett.

y r.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 10.

— Táblai kinevezések. A kolozsvári kir. ítélőtáblához: elnöki titkárrá: Hatfaludy István nagyszebeni kir. ügyész; irodatisztjé: Andrassy József marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai irnokot; irnokokká: Bogdán Elek deési kir. járásbírói irnokot, Németh Richárd cs. és kir. hadnagyot s Altman Hugo marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai irnokot; a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához: elnöki titkárrá: Phleps Ferenc brassói kir. ügyész irodatisztjé: Klepsitz Izidor marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai irnokot; irnokokká: Palatkás István tordai kir. törvényszéki irnokot és Czako Károly marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai díjnokot nevezték ki.

— A királyi tábla helyisége ma kerül a hatóság részéről építészeti szempontból feltl vizsgálat alá. Az építési és berendezési munkák a mint azt a multkor irtuk, az utolsó szeg bevégződtek a most már teljesen készen fogadhatja a kényelmesen átalakított épület a földi igazságszolgáltatás férfait.

Miért nem olyan szabad ő is mint a többi férfiak — miért nem hagyhatja ő el Dorkát, és menne el ő tőle messze messze? Ha Dorka nem látja szükségének, hogy Westrayból távozzék, ő mondja-e meg neki, hogy menjen?

Az éjszakát meddő tervekkel és feltevésekkel töltötte el; s midőn megviradt csak azt tudta, hogy fehér szarvas bőr és skarlátba kell öltözködni, mert Dik és ő róka vadászatra ígérkeztek a szomszédságba.

A két testvér a lépcsőn találkozik, és együtt mennek a Ffolliottné szobájába. Sir Bryan szerencsétlenül érzi magát, és még őrl, hogy Dorka nincs ottan.

Dik bosszankodik a távolléte felett, s boszuja fokozódik midőn a reggelizés folyama alatt Dorka nem ment be a Ffolliottné leveleért — mert az őnmagával eltelelt hű ifjú nagyon szerette volna hogy Dorka lássa meg őt a vadász kosztümjében. — Azonban még van egy kis reménye, midőn a Sir Bryan kérdésére hogy — „Hol van Dorka?” — Stebbing azt válaszolja.

Dorka a kertészhöz ment; asszonyom küldte oda szárított foder ment a levelért.

— Le nézek az istállóba — mondja Dik rögtön.

S miután az ő nagyon átlátszó hadi csele semmi ellenzésbe nem ütközik ott hagyja a reggeliző asztalt.

Midőn Dik eltávozott, Bryan tudja, hogy hol keresse Dorkát, mert a mint a szalon ajtaja előtt elhaladt, könnyű köhögést hallott, s egy édes tiszta hang a kis kanárral beszélt.

Bryan tudja hogy vissza jött onnét a hova küldve volt és most úgy tesz mintha dolga volna, pedig valósággal csak ő előre rejti el magát.

(Folytatás következik)

— **Szakosztályi ülés.** Tegnap délután a közgyűlést előkészítő mind négy szakosztály Albach Géza polgármester elnöke alatt együttes ülést tartott, melynek egyetlen fontos tárgyat a posta- és távirat igazgatóság részére építendő új palota ügye képezte. A szakosztályok e munkát a Reményik cégnek ajánlják kiadni.

— **A Mária Dorothea egyelet** erdélyrészi köre bizalommal és reménnyel fordul az erdélyrészi közönséghez és kéri: hogy egy Kolozsvárt létesítendő „Otthon” alapításához szétküldött gyűjtőleveleket adakozni kegyeskedjenek. A kör eme humánus célja egy égető szükségnek kíván segíteni; a mintegy 10 ezerre menő nevelendő és tanítónőnek a megpróbáltatások napjaiban az erdélyi részekben menedéket nyújtani, őket gyámolítani, a magukra hagyottaknak ideiglenes hajlékot adni, a központiakkal pedig ez „otthon”-ban a növekedésre vonatkozó aktuális kérdések megvitatására módot és alkalmat nyújtani, miután tényleg sok ifjú lány, ki lelkesedéssel és buzgalommal küzd pályáján szép céljának megvalósításához, lesz idő előtt áldozata az egészségtelen tantermek levegőjének s miután a tanítónők helyzete a legnagyobb figyelmet és támogatást érdemli meg, melegen ajánljuk az erdélyrészi kör részét a közönség figyelmébe és hathatós támogatásába.

— **Az Emke igazgató választmánya** f. hó 12-én d. u. 3 órakor a város-házban rendes havi gyűlést tart. Ez ülésre a választott és alapító választmányi tagokat tisztelettel meghívjuk. Kolozsvár, 1891. ápr. 10. Gróf Bethlen Gábor elnök, Sándor József főtitkár.

— **Az erdélyrészi kárpát-egyeület választmánya** f. hó 12-én d. e. 10 órakor a város-házban ülést tart. Ez ülésre a választmányi tag urakat tisztelettel meghívjuk. Kolozsvár, 1891. ápr. 10. Gróf Bethlen Bálint elnök, Radnóti Dezső titkár.

— **Az Emke irodalmi szakosztálya** f. hó 12-én d. e. 9 órakor a főtitkári irodában ülést tart. Ez ülésre a szakosztályi tagjait tisztelettel meghívjuk Kolozsvár 1891. ápr. 10. Szabó Samu elnök, Csernátóti Gyula előadó.

— **Az erd. részi méh. egy. ig. választmánya** Szombaton, ápr. 11. d. u. 6 órakor szokott helyiségében (gr. Mikó palota), sürgős ügyben rendkívüli ülést tart.

— **Széchy Károly dr.**, a kolozsvári egyetemen a magyar irodalom és esztétika ny. r. tanára tegnap este egy néhány hallgatót vácsorára hívta magához. Ez alkalommal a második társaság volt meghívva. A tanár ur így módon mint ez több külföldi egyetemen is szokásban van, hallgatóit közelebről is megismerni szándékozik. A vacsora a legkedvesebben folyt le a szives házi gazda és kedves házi asszony társaságában.

— **Sztrájk.** A kolozsvári szabó segédek sztrájkja ügyében beállott ama fordulat, hogy a szabómesterek az iparhatóság elé vitték a dolgot — már tegnap említett tettünk. Ez ügyben az egyik mester által beadott panasz feljelentés felett ma délelőtt tartották meg a tárgyalás a kapitányi hivatalnál. A tárgyalást vezette alkapitány az eleje idézett szabó segédeknek alapos magyarázatokkal szolgált arra nézve, hogy a mit a t. cz. szabóságuk urak tesznek — az nem sztrájk, hanem törvénybe írt községi cselekmény. Megmagyarázta nekik, hogy a segéd 14 napi felmondás és összes tartozásának kiegyenlítése után a sztrájkolhat, de ezen feltételek teljesítése előtt — a sztrájk büntető cselekedet. Az ítéletet a kapitányság holnap hirdeti ki.

— **Névtelen levelek.** Ma sztrájkoló polgártársaink két levéllel szennyes merényletet intéztek a penna, papiros, és tinta ellen. Azonban az írástudás tisztessége sértetlen maradt, mert sztrájkoló polgártársaink az orthográfiát szerencsére nem ismerik. Másiklomban e levelek hangja ellentétben van irányozva, a miért mérsékeltlen elítéltek a sztrájk „nemesség” mesterségét. Egyik levél alá ez van írva: Csavargó, a másik alá: Henyélő. Ilyen két név előtt nemuljon el a kritika. Másiklomban mulatságosabb csodabogarakat aligha szült Európa ipara.

— **Figuró kérdés.** A „Kolozsvár,” mesolyogva írja, hogy az „Ellenzék Figuró” kinevezte „a kastély felügyelőjé” és a gróf komornyikjává;” holott az eddig egy filozofus borbély volt. Mi a Kolozsvár, jó értelemséggel e kérdésben ezúttal nem vonjuk kétségbe, de az igazság kedvéért meg kell mondanunk, hogy ha Figuró ur csakugyan a kastély felügyelője és a gróf komornyika: — e hivatalokért a derék Figuró a színház igazgatóságának tartozik köszönettel; ha pedig filozofus borbély: úgy csupa hálából lenyitnánk valamint a „Kolozsvár” ismeretét társának hosszu szakálából. Különben béke velünk, mert bármely lett legyen a néhai Figuró, senkinek sincs kedve elvitatni érdemességét.

— **Telefon tüzjelző állomás** feliratu tábláikkal figyelmeztetik és tájékoztatják a közönséget midáman optikék kapuin, a hova a városi tüzoltóság központi telefon hálózata be van kapcsolva. Ilyen táblácskát a tanácsház dohánnyágyar s több köz és magán épület kapuin láttunk, melyek készítése és kiszégyése ügyes gondolat volt a tüzoltóságtól s mutatja azt az előzetes figyelmet melyre derék és köztisztviselők álló testület közönséggel szemben tanúsít.

— **Április bolondságai** ellen tett tegnapi komolyfelfozalásunknak, mint örömmel tapasztaljuk meglelt a kívánt eredménye. Április uram 6 kigyelme meglegte a tréfát fogott rajta a komoly szó, munkához látott bezárta az égi locsadék kivezett csapját, a szelek ketreczét elrekesztette és kipucozta a kéklő ég kárpitját, melyről ma reggel 8 órakor derűtlen mosolyog le a napsugár. Nem tudjuk hogy ez a rögtönzött tulbuzgóság és jóindulat meddig fog tartani, de örömmel látunk a sártenger felett habár csak órákig tartó verőfényt is.

— **Dr. Erődi Béla,** a kolozsvári tankertület volt kir. főigazgatóját, jelenleg a Ferencz József nevelő intézet kormányzóját méltó kitüntetés érte. Ugyanis ő felsége a hivatalos lap mai számában közlést tett kézirataival a tanügy terén kifejtett hasznos munkájára elismerésül a királyi tanácsosi czímet adományozta a hazai tan és nevelés ügye kiváló munkájának.

— **Uj bíró.** Bod Gynla a közhalmi kir. aljárás bíró a királyi kineveztee bírónak a deési törvényszékhez.

— **Figyelmeztetés.** Az érdekeltek szíves tudomására juttatjuk hogy az első sorban rokon tanuló segélyezésére fordítandó „Gidofalvi Gábor”-féle alapítvány a múlt évben 1051 frt. 61 krral gyarapodván, 1890. évi decz. 31-kén az alap cselekvő állása 17,318 frt. 30 kr. Sz.-Udvarhelyt, 1891. ápr. 7-kén A ref. collegium igazgatósága.

— **Kolozsvári tanulók az országos tornaversenyen.** A kolozsvári tanítóképző intézet növendékei közül huszonötön fognak felmenni a budapesti országos torna-versenyekre. A felmenetel alkalmára külön torna egyenruhát csináltaknak a növendékek maguknak szürke zsávy szövetből. A versenyekre vonatkozó előkészületet a kolozsvári tornavivő intézetben Albert Károly tanárnár vezetés alatt már meg is kezdték. Ugyancsak ő fogja vezetni a növendékeket Budapestre is. Sajnálatos elmuljtuk fel, hogy a három kolozsvári közép iskolából a nagymértv kedvezmények dacára nem jelentkeztek senki. A kolozsvári kereskedelmi akadémiából 30 növendék szintén jelentkezett, jelentkezésüket azonban mint biztos forrásból értesülünk, a miatt, hogy az intézetnek verseny és játszó tere nincsen, nem fogadta el a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter. Az egyetemi hallgatók és a kolozsvári athletikai club köréből szintén készült egy társaság az országos versenyekre. Magyegezzük, hogy a felránduló tanulók teljesen ingyen vasuti jegyet, ingyen szállást és nagyon mérsékelt áru kosztot kapnak közös étkezési mód mellett. Itt is a szegényebb tanulók díjtalan ellátásban részesülnek. A felvonulás május 16-án történik az ország minden részéből. Négy napig fog tartani a Budapestben tartozkodás a város megsemlélése és a versenyekkel együtt. A jelentkezők száma eddig meghaladja a 4000-ot.

— **Eljegyzés.** Horváth Etelkát, a szép és kedves piskii óvónót a napokban eljegyezte Herman Sándor m. kir. álamvasuti mérnök. Boldogság kísérje a derék pár frigjét.

— **Német torna Magyarországon.** Most, a mikor a vallás és közoktatási miniszter nagyon helyesen kiküszöbölni igyekszik rendre a német tornát az iskolák pedagógia rendszeréből, hogy ennek helyébe a nemzeti játékokat s a magyaros izlésnek megfelelő athletikai gyakorlatokat helyezze, megütődést keltett a vidéki, különösen az erdélyrészi testgyakorló egyesületek között, hogy az orsz. torna szövetség német mintára összehalpalját gyakorlatokat óhajt a testgyakorló egyesületek tagjaival a budapesti orsz. tornaversenyek alkalmával végeztetni. A pártalan felő nagy vissza tetszést szült. Egy izben (1877-ben) kísérletet tettek meg ezek bemutatására Budapestben, akkor az ország különböző pontjairól a központba toborzott tornatanárok csináltak ezeket, de nagyon gyorsan ütték ki akkor is és meggyőződtek volna a szövetséget, hogy az efféle automatikus mozgások a magyar vérmérsékletnek nem felelnek meg. A kolozsvári Athletikai Club tagjai, hova ez „utasítás” szintén megküldetett, mint halljuk, az ily gyakorlatok elejtésére akarják a szövetség figyelmét felhívni.

— **Az első magyar állt. biztosító társaság** kolozsvári főügynőkségénél Végh Bertalan nyugalmos vonulása által megüresedett vezetői állásra, a társaság Ruttkay Ferenczet nevezte ki. Ruttkay ur már megérkezett Kolozsvárra s állását is foglalta.

— **Pályázatok.** A zilahi törvényeszkénél II. oszt. jegyzői áll. 2 hét a. A dévai törvényeszkénél irnoki áll. 2 hét alatt. Zilahi törvényeszkénél 360 frt díjas joggyakorlói állás. Határidő 2 hét. A gyulafehérvári törv. szék kerületében két joggyakorlói állás 360 frt segélydíjjal. Határ idő 1 hét. A naszói jbiróságnál 500 frt fizetvé 100 frt lakbérrel irnoki állás. Pályázhatnak 4 héten belül kiszolgált katona altisztek.

— **A román ifjak memoranduma** ügyében a kolozsvári egyetem ifjuság kiküldöttei a napokban Budapestre jártak személyesen érintkezni a budapesti egyetemi polgárokkal megbeszélni velük a szerkesztendő válasz tervet. A két egyetem ifjusága között mind általánosságban, mind a részletekben teljes egyetértés uralkodik s a válasz irat megszövegezése érdekében a következők csütörtökön jönnek ismét Budapestre össze.

— **A bajai ügy befejezése.** Bajáról írják, hogy az affaire ügyében a vizsgálatot befejezték. A katonákat Janky tábornok és báró Lederer ezredes, a polgári tanukat Sándor Béla főispán hallgatta ki. Eljárásuk tapintatossága és erélye a lakosságot megnyugtatta. Sívó hadnagy nyomban áthelyeztetett s Aradon várja büntetését: valószínűleg tartják, hogy a többieket is megbüntetik. A törvényhatóság rendkívüli közgyűlésén a főispán és a polgármester zajos ovációkban részesítették.

— **Losonczy István billikoma.** Temesvárról írják: A várkapuk lebontásánál foglalkozó munkások egyike egy már omladóvá vált kőben metszett billikomot talált, melynek egyik oldalán „Losonczy István” neve volt bevéssé olvasható. Az évszám már nem vehető ki, mert az utolsó számjegy helyén egy törés van, s így csak „155”-
látunk. E billikom bizonyára I. Ferdinánd uralkodása idején került a vársáncokhoz, miután a hagyomány szerint, midőn Losonczy István 1551-ben a temesvári várt a török hadak ellen védelmezte, a temesvári hölgyek a babérrel díszített és Temesvárról talált legértékesebb borból megtöltött billikómmal nyújtották át a hőnek. Losonczy István ezután a várkastélyra ment és ott éjszaka, kelet, dél és nyugat felé magára emelve billikomát, ívott a város és annak hölgyei egészségére, s megfogadta, hogy adja bár fel I. Ferdinánd vagy Izabella a várat, de ő fegyverét nem adja a pogány kezébe, s fogadásának hitelűl a kitűrt billikomot a vársáncokba ásatja. Ennyit mond a hagyomány.

— **A párisi nő.** A római „Opinone” egy párisi levélben a francia nőköről írva, jellemzést a következő gonosz párbeszédet jegyzi föl: „Egy előkelő nő, ki már koros, panaszkodik, hogy sírvár volt egész élete és semmit sem szeretett. „Gyermekeit sem?” — kérdezte valaki. „Oh igen, mikor kicsinyek voltak.” — De talán e gyémántokat szerette madame? — „Ha nagyok” — volt a felelet.

— **Dinamit-merénylet.** Oraviczabányáról írják, hogy Majdan községben a lakók egy dinamit-merénylet tartja igazgatóságban. Dausberg Ede erdőőr házában pinceablakai alá ugyanis dinamitot tettek és felrobbantották. Szerencsére a merénylet nem értette a dinamittal való kezeléshez s így az épületben nem esett nagy kár. A merénylet Dragicseszkü György személyében, kinek lakásán nagyobb mennyiségű dinamitot találtak, a csendőrség már le is tartoztatta.

— **Vizbefutó gyermek.** Stuttgartból távirat! Hohenraden-en borzasztó katasztrófa történt. Kilenc, csónakázó gyermek közül heten a vízbe fulltak! A jelenet igazán rémes volt. Mikor a csónak felfordult, a szerencsétlen, halálal vívódó gyermekek egymásba fogództak s a szó szoros értelmében egymást huzzák le a hullámsírba. Csak ketőt lehetett közülük nagynehezen megmenteni.

— **A világ legnagyobb barlangja.** Ajacsióból kapunk levelet, mely azt a hírt hozza, hogy Korzikában egy barlangot fedeztek fel, mely kiterjedése és nagyságára felülmúlja a világ összes eddig ismert barlangjait; a barlangba igen nehéz bejutni, mert a bejárata nagyon szűk; de a hogy bejutnak a barlangban, rögtön egy óriás teremtszerű üregbe kerülnek, melynek egyenes falai 23 méter magasak. Az üreg után másik következik, azután megint másik, és se vége se hossza ez óriás üregeknek. A barlangot még nem kutatták ki teljesen, s a kik először, benne jártak, 8-10 órai keresés után visszatértek s csudalokat beszéltek a látottakról. A múlt héten egy kőműves elhatározta, hogy minden áron vigye át a barlangnak. Fáklyákkal, kötelekkel és kellő mennyiségű eladellel ellátva indult neki a veszedelmes utak. Csak öt nap múlva került vissza. Ez idő alatt, a mint elbeszélte, negyven mértföldet ment, de nem tudott a barlang végeig eljutni, mert utjában vízre bukkant, a mely elzárta előle az utat. Azt hiszik, hogy a barlangnak Capo Revelleta és Calvi közt másik bejárata is van, ehhez a bejáratához mindekkoráig nem tudtak hozzáférni.

Szerkesztő üzenete.

H G urnak. Nem küldött. Különben sem közlünk.

MŰVÉSZET.

Heilbronni Katicza.

(Dráma a lovagokból. Irta: Kleist Henrik. Színe alkalmazta E. Kovács Gynla. Először adaták a kolozsvári színházban 1891 Április 11. K. Gerő Lina jutalmán.)

Ki az a Heilbronni Katicza?

Ki az a Kleist Henrik?

Színházi közönségünk némán vagy hangosan, igen kevés tagja kivételével önkénytelenül ezt kérdi holnap, a mint a színpadra pillant. Persze, hogy megtudhassa, pusztá kiváncsiságból is kívánja jegyét és bizonyosan megfogja tudni. Mi azonban kötelességünk szerint előlegesen is szolgálnunk némitájékoztatóval: Kleist Henrik egyike Németország legnagyobb költőinek, kirol a Wieland azt írta, hogy: Kleist van hivatva kitölteni a hézagot, melyet a német drámaírodalomban még Göthe és Shiller is treshen hagytak. Magyar fordítója pedig azt állítja, hogy: Kleist-nál, Shiller óta jelentékenyebb németdrámaíró nem volt. Született Frankfurban 1777. Október 18 régi nemesség családból, melynek tagjai közül annyian foglalkoztak költészettel, hogy közmondással vált az állítás, hogy „minden Kleist költő”. Volt katonatiszt, mint ilyen francia hadi fogoly. A porosz állam-szolgálatból — melybe hazabocsátása után volt alkalmazva — kilépve egészen az írói pályának szentelte magát. Írt kitűnő drámákat, 6 írta életéről szerint a legkitűnőbb német vigjátékot is. Nyughatatlan, rajongó, az örüllés határait csapkodó lángelme volt. S a kálészat nagy kárára 34 éves korában öngyilkos lett, miután kölcsönös megegyezéssel előbb kedvesének életét is kioltotta. Ennek a sajátzerű költői lángelmének teremtménye Heilbronni Katicza. Mint sok költő egy legkedvezőbb eszményét, úgy ő is a női hűség, a minden feltétel nélkül való odaadás, elidegeníthetetlen női ragaszkodás érényének inkarnációját állítja elének e legfőbb, legszebb drámai alkotásában. Katicza környezetének minden tette odairányul, hogy az eszménykép minél ellenállhatatlanabb, — minél extensívebb fényrel ragyogjon. És valóban meghatóbb, gyöngédebb, szívalvasztóbb jelenet mint az, melyben Strahl gróf Katicza szíve titkát kicsalja a negyedik felvonás első jelenetében (jelen scenirozásunkban a 8-ik kép) nincs a világirodalom egy szerelmi drámájában sem. Ez a darab fénypontra. Ez egy maga érdemese reá, hogy a darab színen tartassék, hogy az ifjú szívek legtisztább, legédesebb gyönyöröknek tükreül, termékenyítő áldásul a nagy mesterek klasszikus előadásai között állandó helyet foglaljon. Ha van valaki a ki Fauszt első felv. unatkozik: midőn Margit a színen először áthalad: unalmának azonnal vége s szíve oly varázsszal oly élvezettel telik meg, melytől az első felvonásnak metallai tulterhelt voltáért királyi kárpótlást nyer. Ha valaki Heilbronni Katicza elsőbb jelenetét a romantika tulterjengős dagályaiaval vádolja, ha az említett éberálom szerelmi vallomásán végig hagyja ringatni lelkét: vádat, kifogást önkénytelenül elefejtve itasultán egyet susog csak: oh be édes, oh be szép! A ki Margitot, Luizát, Juliót, Desdemont, Ophéliát ismeri csak és Katiczát nem: annak eszményképe a tiszta szerelemben égő nőről hiányos. Hogy magunknak a tökéletes eszményképet megalkothassuk: elengedhetlenül meg kell ismerünk Heilbronni Katiczát is.

Színház.

„Jani és Juczi” — Pusztai Béla jó kedvénél mókás szüleménye tegnap kilépett a világot jelentő deszkákra.

Olyan ez a bohózat épen mint az édes apja. Egy jó rakás egymásra halmozott színész moka, minden különösebb igény nélkül. Egy irodalmi bohóc, bemázolt pófával, bepórozott hajjal, karrikatúrákkal telerajzolt bugyogóban, ki vigan ugrik a cirkus porondjára, bukfenet hány a levegőben s kacagva rázza csörgő pipkáját. Van benne ötlet, van benne humor, van benne fűrgesség s a színpad titkainak bőséges ismerete, mely igen ügyesen leplezi a tartalom trésségét.

De hiszen nem is várt Pusztaitól egyebet senki, mint a mit kapott. Nem igyekezett Pusztai, az író — tulszárnyalni Pusztait a színészt s a keresett szellemeskedés a lángelmék utánzótt humorra nem tekerte nyakát a burleszk komikumnak. Pusztai olyannak mutatta magát a mikor ir is, mint a mikor játszik: közvetlen a könnyelműség, hohó a kacagtatásig.

○ Darabján elejétől végig a színész keze látszik, s minden vonása azt mutatja, hogy olyan képet igyekezett rajzolni, milyent a kulisszára festenek, a mi lámpafényről mutat, de ha napvilágon vizsgáljuk, úgy tűnik fel mint durva mázolás.

„Jani és Juczi” meséje belefér egy bohózat tág keretébe némi képtelensége dacára is. Mert hiszen bohózatnál nem szokták a cselekvény lélektani rugóit vizsgálni. A jó izlés érdekében pedig jámborabb szavakkal kellene rajzolni a leányok rajongását bakák iránt és a szénapadlásra buvó históriát minden hátsó gondolat nélkül lehetne megcsinálni.

A „Csikós” szép nótáját (Sir az egyik szemem...) profanizálva jó izlésű ember nem szereti. Inkább valami jodlirozó „Groswarden” féle kupálval kell elűtni a dolgot, ha már mindenképp szükséges a nótá.

Másiklomban a közönség mulatott, nevetett eleget s ha a „Gigerlik”-nek meg van a létjoguk, a színpadi élethez: úgy Jani és Juczi és kérhet just magának a napi fogyasztás dícsőségéből és a vasárnap délutáni tapsokból.

Pusztait a fiatalos több ízben tombolva szólított színe elő és első megjelenése alkalmával kapott koszorút és több ajándék tárgyat. Gondolom hogy a taps az írónak is szült mert a darab, hogy egyik nagyreményű alakja nyelven szóljak: E. M. P. (Elég mulatságos portéka.)

(t p)

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelymegyei gazd. egylet által Sz.-Keresztúron ápr. 5-én kiválasztott a tiszta erdélyi magyar faj bikák számára rendezett, díjjalással összekötött tenyészbika vásár nagy részvét mellett megtartott.

A jelezett alkalmával szép számú g. közönség gyűlt össze, nem csupán a közeli, hanem a távolabbi vidékekről is.

A kiállított tenyész anyagok iránt oly eleven érdeklődés uralkodott, oly élelnek és

meccserék keletkeztek, a szarvasmarha tenyésztés ügye körül; oly vidám kedélyes hangulatban folyt le a vásár napja, hogy örömmel szemlélni a g. közönségnek egész odaadással való érdeklődését ezen nagy fontosságu ügy iránt.

A fentebbi körülményből levonható az a tanuság, hogy a g. közönségnek a gazdasági ügyek iránti érdeklődését fellelhetne minden irányban ébresztetni, csak a kérdéseket gyakorlati irányban kell terelni s gyakorlati módon kell törekedni annak megoldására.

A figyelmes szemlélő előtt feltűnhetett az említett vásár alkalmával mely előszeretettel viteltetik ezen vidék g. közönsége a tiszta erdélyi jellegű magyar faj marha iránt; mily határozottulug őrzi annak tenyésztését, nemcsak a nagyobb hanem talán még tömegebben a kis birtokos is, aránylag mily nagy mérvben foglalkozik ezen vidék g. közönsége a tenyész bikák nevelésével.

A fentebbiek után önkényt következik, hogy minden módon a kormányának úgy, mint a megyei g. egyeletnek, célszerű volna közreműködni ezen tömeges tiszta faj jellegű tenyészteket a jövőnek fentartani, vagy is minden eszközzel elejét venni annak, hogy esetleg elkorcsosulhasson idegen fajú bikák importálása útján.

Másrésről azonban kívánatos okszerűleg fokozni annak minőségével, mivel nem szenved költséget, hogy a jelenben még távol van a kérdéses marha faj a tökéletesség magasabb fokától.

Miután azonban ezen vidéken tömegesen tenyészteszik ugyazólva kizárólag az említett anyag, a g. közönség hivatászerűleg előszeretettel viseltetik a szarvasmarha tenyészés iránt, ezen említett tiszta jellegű faj marhának egy tömegben való tökéletesítésére a legjobb alkalom meg volna adva!! Ezen nagy kincs kiaknázására méltán felhívandó a mérvadó egyének figyelmé.

A székelyföldi szarvasmarha valamint a székely paraszt ló, az adott mostoha éghályi, talaj, birtok viszony és anyagi helyzet között a jelenben valami nagy értéket nem képvisel, de csak valamivel kedvezőbb viszonyok mellett, bámulatos gyorsan fokozódik minősége, mint számtalan tapasztalat igazolja.

Visszatérve a tenyészbika vásárra a bíráló bizottság a következőleg alakult meg: Elnök: br. Kemény Béla, tagok: Gyárfás Endre, Soó Károly főszolgabíró, Tulogdi Soma a tordai bika-telep igazgatója, Ferenczi Károly a g. egyelet pénztárnoka és Mihály János Bögöz község bírája.

Összesen ki lett állítva 43 drb. 2 éven felüli és 26 drb. 2 éven alóli bika — 60 drb. Ezen mennyiségből 12 drb. községi bika lévén, díjra nem pályázott.

Első díjat, 10 drb. aranyat elnyerte Kis Dénes kath. lelkész Kadicsfalváról 2 éves bikájával, mely azonnal 350 frtért el is adódott Brassó vidékére.

Második díjat, 7 drb. arany, kapta Sperker Ferencz szt.-demeteri 2 éves bikája.

Harmadik díjat, 20 frt., a bizottság oda ítélte Mezei Lajos vezcei birtokos 2 éves bikájának. Mezei Lajos ur nyereményét visszaajándékozta a g. egyeletnek.

Negyedik díjat, 15 frt, nyerte Pető Mihály alsó-rákosi birtokos 2 éves bikájáért. A községi bikák közül a legkitűnőbbnek találtatt a firtos-váralyai, Gagy, Kőröspatak, Betfalva és Sz.-Keresztur község bikái mind figyelmet gerjesztettek.

Eladatott 25—27 drb. tenyészésre már alkalmas bika, 190—350 frtért darabonként.

A gazdasági egylet a megyei községek számára részlet visszafizetés mellett bevásárolt 13 drb. bikát, 2866 frtért, 170—260 frt. vételárban. A radnóti uradalom számára vásároltatott egy 4 éves gyönyört bika 320 frt. stb.

Általános kifejezést nyert a g. közönség részéről azon óhaj, hogy ezen díjjazással összekötött tenyészbika vásár állandósíttassék mindig ugyanazon napon Sz. Keresztúron. Nem szenved kétséget, hogy egy ily állandósított kora tavaszi tenyészvásár összekapcsolva tenyész-mén és tenyész-kan vásárral mindenféleképpen nagy előnyt nyújtana a g. közönségnek. Ismerve az udvarhelymegyei g. egyelet érdekeltségét minden ily gyakorlati ügy iránt, biztos kilátás lehet arra, hogy a gazdaközönség óhaja teljesítettni is fog.

Sat.-Erzsébet, 1891. ápr. 7.

br. KEMÉNY BÉLA.

Feloldó szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptalajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTER.

A regálé-kötvények és az ezekre szóló járadék-szelvények birtokosainak b. figyelmükbe ajánlom, hogy nevezett kötvényeket és járadék-szelvényeket a napi árfolyam szerint a legmagasabb árban fizetem.

A járadék-szelvényeknek kötvényekre leendő átváltását gyorsan és minden külön jutalék felszámítása nélkül eszközölöm.

A vidéken az érintkezés könnyebbítése céljából, nevezett papírok megvásárlásával Nagy-Enyeden Winkler János és Gyulafehérvárt Jakabfy Albert kereskedő urakat biztam meg nevémben.

HUTFLESZ KÁROLY,

Kolozsvár-t.

(310 4 6)

